

**LASTEN JA NUORTEN KUULEMINEN
RAUTALAMMIN TULEVAISUUDEN KOULUN
SUUNNITTELUSSA**

Sisällysluettelo

TAUSTA JA TARKOITUS.....	3
NYKYINEN KOULU	4
Hyviä asioita omassa koulussa.....	4
Omassa koulussa parannettavaa	6
OPPIMISEN YMPÄRISTÖT	12
”Millaisissa ympäristöissä on helppo ja kiva oppia?”	12
HYVÄ KOULU	13
”Millaisessa koulussa kaikilla olisi hyvä olla?”	13
VAIHTOEHTOJEN VERTAILUT	16
YHTEENVETO	24
Yhteenvetoa oppilaiden toiveista & kehitysehdotuksista.....	24
Tärkeät asiat ja vaihtoehtojen pohdinta	26

TAUSTA JA TARKOITUS

Rautalammin kunnassa on käynnissä koulun ja kouluverkoston kehittämisprosessi. Millainen voisi olla tulevaisuuden koulu Rautalammillla? Tavoitteena kouluprosessissa on luoda näkymä pedagogisesti ja taloudellisesti kestävään kouluratkaisuun.

Taustana prosessille on lähivuosina voimakkaasti laskeva oppilasmäärä: ennusteiden mukaan oppilasmäärä puolittuu kymmenessä vuodessa. Samaan aikaan oppilaskohtaiset kulut ovat voimakkaassa nousussa. Miten kunta voi tulevaisuudessa ylläpitää omaa peruskoulua?

Kouluprosessin alkuvaiheessa on kuultu henkilöstöä ja kuntalaisia. Sen lisäksi kunnassa käynnistettiin lapsivaikutusten arviointiprosessi. Lapsivaikutusten arvioinnissa ennakoidaan päätösten vaikutuksia alaikäisten sekä lapsiperheiden näkökulmasta. Lapsivaikutusten arviointiin olennaisena osana kuuluu lasten ja nuorten aito kuuleminen sekä heidän mielipiteidensä ja ajatusten nostaminen osaksi päätöksentekoa.

Lasten ja nuorten kuulemisia toteutettiin loppuvuodesta 2023 ja alkuvuodesta 2024. Kuulemiset järjestettiin pääasiassa koulupäivän aikana, yhteistyössä koulun opettajien kanssa. Menetelmiä pyrittiin käyttämään eri ryhmien kanssa erilaisia, jotta toteutus huomioisi eri ikäluokat ja saataisiin monipuolisia mielipiteitä kerättyä. Menetelminä käytettiin piirtämistä, kirjoittamista, keskustelua, ryhmissä pohdintoja, Flingaa ja paperista/sähköistä kyselyä. Oheisessa raportissa on koottu yhteen oppilailta saatuja vastauksia. Vastauksien kohdalla on huomioitu, että yksittäiset vastaajat eivät ole tunnistettavissa vastauksista.

NYKYINEN KOULU

Hyviä asioita omassa koulussa

”Mitkä asiat ovat hyviä/ kivoja omassa koulussa? Mitkä asiat tukevat oppimista ja koulunkäyntiä?”

Oppilaita on pyydetty kertomaan hyviä asioita nykyisestä koulusta. Ohessa on tiivistetty vastauksista nousseet teemat ensimmäiseen sarakkeeseen ja toisessa sarakkeessa on siihen liittyvä. Taulukoissa on sekä suoria vastauksia (esim. kyselystä) sekä keskusteluista ja piirroksista koottuja asioita.

<p>Pieni koulu.</p>	<p>”Ei ole niin paljoa oppilaita niin opettaja kerkee auttaa enemmän ja ei mee johonkin kouluun mis ei oo kavereita.”</p> <p>”Ei oo paljoo oppilaita.”</p> <p>”Pieni ja rauhallinen ympäristö.”</p> <p>” Turvallinen kouluympäristö.”</p> <p>”Kaikki on tuttuja.”</p>
<p>Koulu on lähellä.</p>	<p>Lyhyt matka.</p>
<p>Tilat</p>	<p>Kiikut, teline</p> <p>”Hyvä liikuntasali.”</p> <p>ATK luokka</p> <p>”Ok luokkahuoneet”</p> <p>Biljardipöytä.</p> <p>Sohvat.</p>
<p>Ilmainen ruoka.</p>	<p>Mainittu esim. pinaattiletut, uunimakkara.</p>
<p>Hyvät opettajat. Ymmärtäväiset opettajat.</p>	<p>”Opettajat auttaa tarvittaessa.”</p> <p>”Opettajat auttavat suurin osa ajasta.”</p> <p>”Opettajat tavoiteltavissa helposti.”</p> <p>Tukiopetus.</p>

	"Täällä on kivoja opettajia"
Luotettava henkilökunta. Opettajat, koulukuraattori, kouluterkkari ym. mainittiin.	"Pystyy puhumaan aikuiselle jos jotai tapahtuu."
Kouluarki ja opetus	<p>"Sopivan pituiset oppitunnit."</p> <p>"Ei paljoa läksyjä."</p> <p>Osa piti arjesta ja opetuksesta nykyisessä muodossa -> mahdollinen muutos jännittää.</p> <p>"Ei tarvitse muuttaa mitään koulu arkea."</p> <p>"Säännöllinen ja helposti ymmärrettävä koulu rutini".</p> <p>"Tehtävät"</p> <p>Välitunnit</p> <p>"Ryhmätyöt on kivoja jos saa olla kaverin kanssa."</p> <p>"Meidän luokka, normi opetus ja hyvä ilmapiiri".</p>
Kaverit, ystävät	<p>"Kaverit on samassa luokassa."</p> <p>"Kaverit on kivoja ja ne tukee oppimista".</p>
Tehdään asioita hauskemmallalla tavalla: pelillisuus, leikillisuus, toiminnallisuus, kilpailut	<p>Erilaiset retket ja tekemiset: luokkaretket, yökoulu, elokuvat.</p> <p>"Elokuvatunti"</p> <p>"Joskus kun on palkinto tunteja nii ne on kivoja".</p> <p>"Tunnit, joilla tehdään muutakin kuin opiskellaan".</p>
Suosikkioppiaineet, mainittiin esim. valinnaiset aineet, liikunta, käsityöt, matematiikka, äidinkieli, kuvis.	<p>"Tekninen työ on best ja sit oppimista tukee opettajat".</p> <p>"Valinnaiset, mutta niitä voisi olla lisää".</p>

Omassa koulussa parannettavaa

Seuraavassa taulukossa on vastauksia, kun pyydettiin kertomaan asioita, joita omassa koulussa voisi parantaa tai kehittää. Mikä omassa koulussa ei ole kivaa, mikä vaikeuttaa oppimista?

Kerrottiin, että voi myös esittää toiveita siitä, millaisen koulun haluaisit tulevaisuudessa. Mitä siellä tulisi olla? (esimerkkinä pohdintaan annettu seuraavia kysymyksiä: Mitä toivoisit kouluun enemmän tai vähemmän? Mitä muuttaisit koulussasi? Minkälaiset asiat tekevät oppimisesta/koulunkäynnistä hankalampaa? Mikä auttaisi oppimisessa?)

Taulukoissa on ensimmäiseen sarakkeeseen tiivistetty vastauksista nousseita teemoja. Toisessa sarakkeessa on sekä suoria vastauksia (esim. kyselystä) ja keskusteluista että piirroksista koottuja asioita.

<p>Opetus/ toteutus</p>	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>”Tylsät tunnit.”</p> <p>”Kokeet.”</p> <p>Jotkin oppiaineet mainittiin, esim. matematiikka, ympäristöoppi, äidinkieli.</p> <p>Toiveita/ ehdotuksia:</p> <p>”Miksi pitää käydä samat asiat läpi, jos jo osaa?”</p> <p>”Ei niin paljon kirjatehtäviä”.</p> <p>Sopivassa suhteessa kirjan/ läppärin käyttöä.</p> <p>”Hitaampi tahti lukuaineissa (esim. ei kokeita heti sen jälkeen kun käytiin asia yhden kerran).”</p> <p>”Enemmän ryhmä töitä eri luokka asteiden kanssa”</p> <p>”Ei kokoajan pelkkää paikalla istumista.”</p> <p>”Enemmän kaikke moni puolista opetusta”</p> <p>”Erilaisia oppimistapoja ja niiden hyödyntämistä”</p> <p>”Erilaiset koulupäivät.”</p> <p>”Selkeämpää enemmän tukiopetusta. Opettajat ei vaan luulisi että kyllä se hyvin menee vaan auttaisi ja kysyisi miten asiat on.”</p> <p>”Olisi enemmän luokka retkiä”.</p> <p>”Olisi vähemmän matikkaa”, ”Haluaisin enemmän matematiikka”.</p>
--------------------------------	---

	<p>”..kaikki puhuu englantia, ruotsi tuo vaan lisää koulustressiä.”</p> <p>”Vähemmän ympäristöoppia”.</p> <p>”Enemmän retkiä ja enemmän välkkiä ja koneilla.”</p> <p>Liikkatunteja tai kerhoja enemmän.</p> <p>Lelu- ja herkkupäiviä useammin.</p> <p>Eläimiä kouluun/ opetukseen: koirat, kissat, kanat, possut, hevoset, hamsterit.</p> <p>Opetuksen toteuttaminen ulkona/ muualla kuin luokassa.</p> <p>Toivottiin, että liikuntatunnit olisivat tytöillä ja pojilla erikseen.</p> <p>Lisäksi mainittiin toiveena teetarjoilu, leipominen, pulkkamäki, luistelu, hiihtäminen.</p> <p>Toisaalta myös: ”Hiihtoa ja luistelua ei enää pakoteta.”, ”Ei olisi hiihtoa ja luistelua koulussa”.</p> <p>”Joskus voisi olla jotain leikkitunteja tai tämmösiä.”</p>
<p>Joustavuus</p>	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>”pitkät päivät joissa on vaikka vain kuutta eri opiskelu ainetta eikä vaikka yhtään valinnaista.”</p> <p>”Ei oo päiväunia”.</p> <p>”Koulu alkaa liian aikaisin”.</p> <p>”Aikaiset aamut”.</p> <p>”ei ole 9:n aamuja”.</p> <p>”Kouluun tarvii mennä joka pv”</p> <p>Toiveita/ ehdotuksia:</p> <p>”Koulupäivä alkaisi aina vähän eri aikoihin ette jokapäivä ole sama.”</p> <p>”Haluaisin kouluumme lepotunnit.”, ”Tuntien välissä voisi olla vapaa-aikaa”.</p> <p>”Ruvettaisiin pitämään taukoja jos ei ole enää niin paljon mielenkiintoa”.</p> <p>”Joitain myöhäisempiä aamuja.”</p> <p>”Toivoisin että koulupäivä alkasi vasta 9-11 aikaan aamulla.”</p>

	<p>"Joustavammat aikataulut harrastusten suhteen".</p> <p>Lyhyemmät päivät.</p> <p>"Oppimisessa auttaisi vähän rennompia oloja esim vapaa valintaiset istumapaikat jos ne vain onnistuu."</p>
Opetustilat/ kalusteet	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>"Huonot penkit:"</p> <p>"Ei oo sohvia omassa luokassa."</p> <p>"Matti Lohen koulu on homeessa ja sisäilma huonoa".</p> <p>Toiveita/ ehdotuksia:</p> <p>Lisää viihtyvyyttä tiloihin -> Lisää väriä, tauluja, kasveja, säkkituoleja, sohvia, kivempi järjestys, paremmat pöydät ja tuolit luokkaan.</p> <p>Taidetaulu, johon voisi piirtää.</p> <p>Nurkka, jossa voisi käydä rauhoittumassa/ pitämässä taukoa.</p> <p>Elokuvahuone.</p> <p>Lämpimämmät luokat -> Saisi pitää hattuja, takkeja tai kenkiä (jos on kylmä). "Antaisivat edes villasukkia". Vilttejä toivottiin.</p> <p>Hajusteettomuus.</p> <p>Enemmän tasapainolautoja saataville.</p> <p>Enemmän erilaisia tiloja ryhmätöiden ym. tekemiseen.</p> <p>"Luokassa olisi sohvat".</p> <p>"Käytävälle sohvia eikä penkkejä"</p> <p>"Eri värisiä seiniä ja lattioita (enemmän värejä)"</p> <p>"Mukavampia tuoleja"</p> <p>"Lämpimämmät luokat"</p> <p>"Voisko olla säkkituoli"</p>
Työrauha	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>"Meidän koulussa on huono työrauha sitä voisi parantaa j oisi välitunnilla lepoaika."</p>

	<p>"Välillä luokassa muiden häiläminen"</p> <p>"Joskus metelii"</p> <p>"Äänekkäät oppilaat"</p>
Valinnaisuus/ osallistaminen	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>Valinnaisten toteutuminen -> Jos ei tule 10 oppilasta yhteen ryhmään, joutuu johonkin muuhun ryhmään, mitä ei ole valinnut.</p> <p>Toiveita/ ehdotuksia:</p> <p>"Opettajat voisivat antaa myös oppilaiden vaikuttaa asioihin ja kysyä niiden mielipidettä."</p> <p>"Pitäisi saada valita ite enemmän"</p> <p>Ideoita kysytään joskus, mutta ei kysytä mitä me halutaan tehdä. Opettajat päättää mitä tehdään.</p>
Opettajat	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>"Opettajan painostaminen."</p> <p>"Opettamisen laatu".</p> <p>Toiveita:</p> <p>"Ei niin rankat opet."</p> <p>"Paremmat opettajat."</p> <p>"Osaavia opettajia:"</p> <p>"Ymmärtäviä opettajia, esim. että kaikki eivät opi samallailla, ymmärrystä että mekin olemme vain ihmisiä että emme pysty kaikkeen".</p> <p>Yhdenvertaisuus opetuksessa: toiset opettajat huomioivat oppilaiden mielipiteet ja tavoitteet paremmin kuin toiset. Myös oppilaisiin suhtautumisessa voi olla eroja.</p> <p>Ei huudettaisi, opettajilta ei palaisi hermo.</p>
Säännöt	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>"Liian tiukat säännöt."</p>

	<p>"Säännöt on epäselvästi kerrottu sekä liian tiukat."</p> <p>"Rajoilta ei saa poistua".</p> <p>Ruoka istumajärjestys.</p> <p>"Muuttaisin koulussamme vähän rangaistusten saamista saa rangaistuksia esim vain yhestä negatiivisesta merkinnästä joka on mielestäni väärin."</p> <p>Toiveita/ ehdotuksia:</p> <p>"Saisi vapauksia ja käydä kaupassa".</p> <p>"Ois kiva jos opettaja/rehtori/avustaja sanoo asiasta nin pitäis uskaa."</p> <p>"Vois hyväksyä että saa mennä kaverin kanssa vessaan"</p> <p>"Saa käydä syömässä nesteellä."</p>
<p>Välitunnit</p>	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>"ei ole välituntitekemistä"</p> <p>"Ei saa olla välkällä sisällä jos on kylmä".</p> <p>Toiveita/ ehdotuksia:</p> <p>"Kaikki sisävälkkiä"</p> <p>"Ulkovälkät takaisin."</p> <p>"Olisi alakoululaisilla sisävälitunteja"</p> <p>"Koulussa pitäisi olla enemmän keinoja ja liukumäkiä ja että välkä kestää kauemmin".</p> <p>"Enemmän vapaa aikaa. Vähemmän tunteja."</p>
<p>Kouluruoka</p>	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>"Kouluruoan laatu."</p> <p>"Huono ruoka"</p> <p>Huono ruoka tekee oppimisesta hankalampaa.</p> <p>Toiveita/ ehdotuksia:</p>

	<p>"Koulu ruoka maistuvamappa että jaksaisi ooiskella."</p> <p>"Toive kouluruoka."</p> <p>"Parempi ruoka."</p> <p>"Vege ruoka pois".</p> <p>"Lihavaihtoehto kasvis ruualle."</p> <p>"Enemmän toiveruoka viikkoja."</p> <p>Toiveruokia: Pizzaa, nugetteja, kanasalaatti, lihapullat, puuro, taco..</p>
Välipalat	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä:</p> <p>"Välipalavälkällä ei saa käydä kaupassa ostamassa välipalaa".</p> <p>Toiveita/ ehdotuksia:</p> <p>"Että välipala olisi ilmaista".</p> <p>"Olisi automaatti mistä saisi välipalaa jos unohtuu".</p>
Ilmapiiri	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä/ vaikeuttavat oppimista:</p> <p>"Huonot kaverit".</p> <p>Toiveita:</p> <p>"Ei kiusattaisi otetaan kaikki huomioon."</p>
Puhelimen käyttö	<p>Asiat, jotka ovat eivät ole hyviä:</p> <p>"Ei saa edes katsoa edes puhelimesta kelloa"</p> <p>"ei saa katsoa puhelinta joka välkkä".</p>
Muita	<p>Muutamia kommentteja, että koulussa ei ole mitään hyviä puolia.</p> <p>Koulukuljetus/ pidempi koulumatka on tylsä.</p>

OPPIMISEN YMPÄRISTÖT

”Millaisissa ympäristöissä on helppo ja kiva oppia?”

Koonti vastauksista yllä esitettyyn kysymykseen, määrät arvioita (keskustelun, kyselyn ja piirrosten kautta tulleet vastaukset).

Luokka (~12 mainintaa). ”Luokassa on helppo, mutta joskus on hyvä tehdä muuallakin niin motivaatio pysyy hyvänä”.
Hyvät tilat ja kalusteet (~11 mainintaa). ”Mukavat tuolit ja ei niin kovat penkit.” ”Paremmat tuolit.” ”Haluamme pehmusteet 7 aulaan eikä pelkästään 9 aulaan”. ”Tila jossa on sohvia, säkkituoleja, sänkyjä, patjoja, peittoja ja tyynejä”. ”Lämpöisemmät luokat”. ”Esimerkiksi sohva tai säkkituoli luokan taakse, erityis tilat jossa saisi tehdä rauhassa koulutehtäviä.” ”Tila jossa on sohvia ja säkkituoleja jossa voisi opiskella rauhassa jos pitää tehdä esimerkiksi esitelmä”. ”Kotoisa”. ”Mukavissa”. ”Hyvissä”. Turvallisissa”.
Rauhallisissa, hiljaisissa paikoissa (~8 mainintaa) ”Missä pystyy keskittymään”. ”Työrauhaa voisi parantaa”.
Käytävä (~7 mainintaa). ”Käytävään pääsisi useammin.” ”Käytävässä on helpompi opiskella ja mukavampi.” ”Jos saisi mennä käytävään tekemään tehtäviä (tietenkin jos osaa käyttäytyä)”.
Koulu-alueet, koulun piha (~7 mainintaa).
Retket, lähiympäristö (~6) ”Muualla ku koulun penkillä”. ”Metsässä olisi tunteja esim. ym äi” ”Retket ovat kivoja metsään.” ”Metsäretket on kivoja kun opii kasveja, marjoja, puita ja kaikkea muuta”.
Kotona (~4 mainintaa).
Sopiva valaistus (~3 mainintaa). ”Ei niin kirkkaat valot”. ”Ei liian kirkkaat valot luokassa”. ”himmeetä”
Yhdessä opiskelu (~3) ”Kavereitten kanssa opiskelu”. ”Mielestäni on kiva opiskella yksin ryhmissä esim. käytävillä, tyhjässä luokassa tai pihassa.”
Muuta (yksittäiset): ”Semmosessa miss on hyvä ilma”. ”Tietokoneella”. ”Rautalammin koulu”.

HYVÄ KOULU

”Millaisessa koulussa kaikilla olisi hyvä olla?”

Koonti kyselyn ja keskustelun kautta saaduista vastauksista kysymykseen. Ensimmäisessä sarakkeessa on koottu yhteisiä teemoja vastausten pohjalta ja toisessa sarakkeessa on oppilaiden vastauksia teemaan liittyen.

Ilmapiiri	<p>”Ihmiset ois ihmisiks”.</p> <p>”Ei kiusaamista”, ”Sellaisessa jossa ei kiusata.”</p> <p>”Missä ketään ei kiusata ja jätetä yksin”, ”Kukaan ei jäisi yksin”, ”ketään ei kiusattaisi eikä ketään jätettäisi ulko puolelle”</p> <p>”Jossa kaikilla olisi kavereita tai läheisempiä ihmisiä.”</p> <p>”Mukavassa”</p> <p>”Hyvässä koulussa”</p> <p>”Semmoisessa, jossa on rauhallista ja ystävällistä porukkaa”</p> <p>”hauskassa”</p> <p>”Kivassa ja kiinnostavassa koulussa”</p> <p>”koulussa missä kaikki on kivoja toisilleen”</p> <p>”Ystävällisessä ja kivassa”</p> <p>”Hyvä, reilu ja rauhallinen koulu”</p> <p>”Kiltissä ja rauhaisassa ja mukava”</p> <p>”Koulussa jossa on hyvä ilmapiiri.”</p> <p>”rennossa”</p> <p>”että on rauhallista”</p> <p>”iloisessa koulussa”.</p>
Ruoka	<p>”Jossa olisi hyvää ruokaa jota voi syödä”</p> <p>”Hyvä ruoka”</p> <p>”missä olisi todella hyvää ruokaa”</p>
Kouluun ja sen toteutukseen liittyen	<p>”Sellane missä voi päättää mille luokalle menee ja keiden kanssa on ryhmissä.”</p>

	<p>"Isossa ja mukavassa"</p> <p>"Sopivan kokoisessa. Jos kaikki menis suonenjoelle olisi liikaa oppilaita"</p> <p>"Tällaisessa miss ollaan nyt"</p> <p>"Rautalammin koulussa"</p> <p>"Koulussa joka on alunperin ei mitään kunta sekoitteluja"</p> <p>"semmoisessa koulussa missä saisi leikkiä ja olla tietokoneilla."</p> <p>"Puhelinvälkät kaikilla".</p> <p>"Sellasessa jossa on paremmat tuolit ja ruoat ja ois sellasia tiloja missä voi sellasia taukoja."</p>
Opettajat	<p>"Mukavat opettajat"</p> <p>"jossa on kivoja ja ymmärtäväisiä opettajia"</p> <p>"Mukava ympäristö ja opettajat"</p> <p>"Jossa on hyviä opettajia"</p> <p>"Koulussa jossa opettajat ei valittaisi joka asiasta tai keksi uusia sääntöjä koko ajan"</p> <p>"Semmosessa missä olisi kivoja opettajia"</p>
Turvallisuus	<p>"Turvallisessa ja rauhallisesti ja jossa kysyttäis miten okeesti koulu sujuu"</p> <p>"Turvallisessa"</p> <p>"Turvallisessa missä kaikilla olisi kavereita"</p> <p>"Turvallisessa ja hyvässä"</p>
Kuuntelu/ osallisuus	<p>"Semmosessa jossa oikeasti otetaan oppilaitten mielipiteet harkintaan"</p> <p>"kaikkia kuunneltaisiin"</p>
Kaverit	<p>"Sellasessa missä kaikilla olis kavereita"</p> <p>"Kaverit lähellä"</p> <p>"Missä on kaverit"</p>

”Mistä hyvä koulu muodostuu, mitkä asiat ovat koulussa tärkeitä?”

Taulukon ensimmäisessä sarakkeessa on koottu vastauksien pohjalta teemoja. Toiseen sarakkeeseen on koottu oppilaiden vastauksia ja osaan merkattu, jos niitä on mainittu usein. Oppilaita on pyydetty mainitsemaan 1-3 asiaa.

Sosiaalisiin suhteisiin liittyen	Ystävät (x3), kaverit (x37), hyvät kaverit.
Ilmapiiriin/ turvallisuuteen liittyen	Ei kiusaamista (x6), kiusaamiseen puututaan, turvalliset olosuhteet, turvallinen ympäristö (x3) kaikilla on kavereita (x2), hyvä luokkahenki (x2), hyvä henki, työrauha (x5), rauha, ystävällisyys, ”että siellä on kivaa kaikilla”, hyvä ilmapiiri (x4), ”otetaan mukaan leikkiin”, hyvät ihmiset, ihmiset, ”kivoista ihmisistä”. ”Oppilaita kuullaan”.
Opettajiin liittyen	Hyvät opettajat (x8), opettajat, osaavat opettajat, mukavat opettajat (x7), ”opettajiin voi luottaa”, kivat opettajat (x2), hyvä ope (x2), hyvät aikuiset (x2), chillit opet, ”opettajat, jotka osaa auttaa ja ymmärtää nuoria”, ”opettaja opettaa asian niin että ymmärtää sen”, ”osa opettajista”, ”opettajat kohtelee hyvin”, ”hyvät opettajat, jotka ei oo liian tiukkia”, ”opettajat kuuntelee oppilaita”, ”uusina opettajia”.
Opetus/ oppiaineet	Liikka (x2), liikunta (x2), kässä (x2), metalli tekninen, tekninen, lukeminen, leikkiminen.
Koulu on lähellä	”Koulu ja oppimis mahdollisuudet lähellä”. ”Rautalampi.”
Sääntöihin liittyen	Liian tiukat säännöt, ”että saa mennä nesteelle” (x3), ei ole lumipallosääntöjä, isommat rajat, yhteiset säännöt.
Koulutiloihin/ pihaan liittyen	Uusi liukumäki, uusia leluja pihalle, ”välitunnilla tekemistä”, ”Hyvät istumapaikat”. ”Hyvät koulutilat”. ”mukavat penkit opiskeluun”. ”Uusittaisiin tämä koulu.” ”Oleskelupaikat”.
Muut maininnat	”Ei oo mitää”, ”ei koulussa olevat asiat ole tärkeitä”. ”Raha”.

VAIHTOEHTOJEN VERTAILUT

Kunnan sivistysjohtajan Matti Vanttinen on muodostanut 7 eri ratkaisuvaihtoehtoa tulevaisuuden koulun kehittämisen suuntaviivoiksi. Alla löydät lyhyet selitykset/kuvaukset ratkaisuvaihtoehdoista.

Yläkouluikäisille on kerrottu eri vaihtoehdoista ja tarkennettu niiden sisältöä, jonka jälkeen heitä on pyydetty pohtimaan eri ratkaisuvaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia.

Ratkaisuvaihtoehdot:

- Vaihtoehto 0: Jatketaan nykyisellään.
- Vaihtoehto 1: Kerkonjoen koulu lakkaa.
- Vaihtoehto 2: Yhdysluokat. Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia/ eri-ikäisiä oppilaita.
- Vaihtoehto 3: Yhteiset opettajat usean kunnan kesken.
- Vaihtoehto 4: Nykyisellä rakenteella hybridisti useassa kunnassa toimiva koulu.
Hybridiopetus -> Opettaja ja osa oppilaista läsnä lähitapaamisessa ja osa oppilaista mukana tapaamisessa etäyhteydellä, tai opettaja etänä, oppilaat etäyhteyksin tai lähitapaamisessa.
- Vaihtoehto 5: Niin kutsuttu ”UKK3.0” -> Muuttaisi perinteisen peruskoulun toimintamallia. Laajat sisältökokonaisuudet, ei niin oppikirja- tai luokka-astesidonnaista, eri ikäluokat yhdessä. Hyödynnetään Ilmiöoppimista. Yksittäisistä oppitunneista siirrytään viikkosuunnitelmaan. Oppilaat asettavat omia henkilökohtaisia oppimistavoitteitaan. Verkostona hybridisti toimiva koulu usean kunnan alueella, yhteistyönä lähikuntien kanssa.
- Vaihtoehto 6: Vain alakoulu kunnassa jatkaa, yläkoulu lakkaa.

Taulukkoon on kerätty yhteenvedona keskusteluissa esiin nousseita teemoja, huolia ja kysymyksiä "Mahdollisuudet/ positiiviset" sekä "Uhat/Heikkoudet" jaottelun mukaisesti. Mukana on myös suoria kommentteja/lainauksia.

Vaihtoehto	Mahdollisuudet/ positiiviset	Uhat/ heikkoudet
Vaihtoehto 0 – Jatketaan nykyisellään.	<p>Hetken aikaa tilanne toimii vielä, on pieni koulu ja koulu on lähellä.</p> <p>Kaikki eivät halua nykyrakenteeseen ja kouluarkeen muutosta. Tuttu rakenne ja arki luovat turvaa, mahdollinen muutos jännittää.</p>	<p>Tunnistavat sen, että ennen pitkään ratkaisu ei ole kestävä.</p> <p>Oppilaita koko ajan vähemmän kummassakin koulussa. Syksyllä jo tulee vain yksi luokka seiskoista.</p> <p>"Haluaisin mahdollisimman yksinkertaisen ja helpon koulu systeemin, mutta myös taloudellisesti hyödyllisen."</p>
Vaihtoehto 1 – Kerkonjoen koulu lakkaa.	<p>MLK:n oppilaista moni näki tämän hyvänä vaihtoehtona. MLK:lle saataisiin lisää oppilaita. MLK:lla säilyisi ainakin vähän pidempään.</p> <p>"Kerkonkoulu pois, ei ole paljon opiskelijoita".</p> <p>Kerkonkosken koulu on liian pieni, ei ole valinnanvaraa kavereissa/ kenen kanssa kemia menee yhteen. Oppilaille voisi olla helpompaa, että ovat ala-asteelta asti samassa koulussa, kun siirtyvät joka tapauksessa yläkouluun tullessa MLK:lle. Tulevat muuten ns. kesken kaiken, kun muu porukka on ollut aina yhdessä.</p> <p>Kerkonjoen koulun ajatuksia: "Kavereita on ihan tarpeeksi, mutta olisi kiva saada lisääkin oppilaita.", "Ihan peruskoulu". Koulu on lähellä. Pieni koulu sopii osalle oppilaita hyvin.</p> <p>Kerkonkosken koululla voisi olla edelleen harrastus- ja kerhotoimintaa. Liikuntasalilla voisi tehdä jotain toimintaa lapsille.</p>	<p>Osalla oppilaita koulumatka pitenee.</p> <p>Kerkolla menee tilat hukkaan, juuri rempattu uusi koulu. Tiloille pitäisi keksiä uutta käyttöä.</p> <p>Kerkonkoskelle huono asia.</p> <p>Lyhytaikainen ratkaisu.</p>

<p>Vaihtoehto 2 – Yhdysluokat</p>	<p>Säästöt Koulu säilyisi lähellä. Yhdysluokkaopetukseen tottuneilta asiasta oppilailta ei tässä yhteydessä tullut esille vastustusta.</p>	<p>Nykyisten tilojen sopivuus -> Koetaan, että nytkin on ahdasta.</p> <p>Miten eri luokkien lukujärjestykset saadaan sopimaan yhteen.</p> <p>Isommat pohtivat, että pienemmille voi olla hankalaa, jos laitetaan johonkin ryhmään, joka ei ole tuttu.</p> <p>Miten pystyy keskittymään, levottomuus.</p> <p>Opetuksen käytännön toteutus ja hyödyt mietityttivät: Miten opetus toteutetaan käytännössä? Miten eri tasoiset oppilaat huomioidaan? Esim. jos osa osaa lukea ja osa ei, miten opetus onnistuu?</p> <p>”Monimutkaista”</p> <p>Opetuksen sekavuus/ monimutkaisuus herätti kysymyksiä, pohdittu opetuksen laatua: Miten opettaja pystyy jakamaan huomionsa eri ikäisille ja eri luokka-asteille? Miten oppilaat huomioidaan?</p> <p>Eri ikäisten yhdistämisen onnistuminen epäilyttää, esim. 7.- ja 9.-luokkalaisilla on nyt omat aulat MLK:lla.</p> <p>Ei välttämättä houkuttele ihmisiä muuttamaan Rautalammille.</p> <p>Ryhmässä tekemisen haasteet: osa porukasta tekee ja osa ei.</p> <p>”Minusta huono asia ellei ole vain alle 6 oppilasta, muuten en kannata yhdysluokkaa.”</p> <p>”Ikäryhmien yhdistäminen huono asia”.</p> <p>Yhdysluokkaopetuksesta: Välillä ärsyttävää, välillä sitten rauhallisempaa.</p> <p>Osalle yhdysluokkaopetus oli sopinut, ei herättänyt vastustusta. Osa yläastealaisista,</p>
---	---	---

		jotka olivat olleet yhdysluokkaopetuksessa ala-asteella koki nykyisen ikäryhmäpohjaisen jaon paremmaksi.
Vaihtoehto 3 – Yhteiset opettajat usean kunnan kesken	Koulu säilyy. Hyvä asia Rautalammille.	Tulee päästöjä ja kuluja opettajien ajamisesta. Miten lukujärjestykset saadaan sopimaan -> Voisiko opettaja olla tietyt päivät aina tietyllä koululla? Opettajat rasittuvat. Tulee olla ajokortti ja auto. Houkutteleeko opettajia? Onko opettajilla aikaa oppilaille? Siirtymien onnistuminen -> Jo lukion ja MLK: välillä siirtymisessä viivettä, tunnit saattavat alkaa myöhässä. Edelleen vähän oppilaita.
Vaihtoehto 4 – Nykyisellä rakenteella hybridisti useassa kunnassa toimiva koulu	Säästöjä. Koulu säilyisi, hyvä Rautalammille. Voi tutustua muihin oppilaisiin. Enemmän valinnaisia. ”Opettajat voisi olla muilta paikkakunnilta” (osaavien opettajien saatavuus)	Voi olla hankalampi oppia. ”Voishan se toimia” ”Ehkä ainut järkevä”. Etäopetus ei toimi kaikkien aineiden kanssa. Mitä ei voisi opettaa etänä? -> Kotitalous, käsityöt, puukässä, kemia, matikka, liikunta. Osalla oppilaista oli kokemuksia etänä koululle tulevasta opetuksesta, esimerkiksi kielten opiskelusta etänä. Osa koki ihan toimivana ja hyvänä, osa taas koki, että myös kielten opiskelussa kielen puhumisen oppiminen vaatii paikalla oloa. Muita kommentteja etäopetuksesta ja digilaitteiden käytöstä: ”Ei opeta paljoa”, ”ihan ok”, ”se on hausempaa.”, ”en ite ainakaan tykkää.”, ”etäopetus ja digiopiskelu on parempaa kun kirjat”.

		<p>”Olisi enemmän digitaalista opetusta tai oppilaille hauskaa, muuta kuin kirja opiskelua”.</p> <p>”Digilaitteiden käyttö olisi kiva, jos sitä ei pidettäisi liikaa”.</p> <p>”Ei välttämättä saa tarvittavaa apua”</p> <p>”Jotkut ei välttämättä tee määrättyjä tehtäviä”.</p> <p>Eri tasoisten oppilaiden ohjaaminen etänä voi olla opettajalle hankalaa.</p> <p>Ei jaksa kuunnella ja seurata näytöltä tulevaa opetusta. Passivoi vain tuijottamaan ruutua.</p> <p>Vaatii paikalla olevalta ohjaajalta paljon.</p> <p>Osa innostui, että voivat olla vapaammin tunnilla (kerrottu, että ohjaaja on paikalla).</p> <p>”Opettajan on parempi olla luokassa, jotta työrauha säilyy paremmin”.</p> <p>IT:n toiminta voi olla haastavaa. Vaatii koulutusta.</p> <p>Kokemuksia korona-ajasta: Linkit eivät toimineet korona-aikana. Osa piti etäopetuksesta, mutta toisaalta myös aika saattoi mennä muuhun kuin oppimiseen.</p> <p>”Tulee paljon ruutuaikaa”.</p> <p>”Jatketaan nykyisellä tai Matti Lohen tilat siirtyvät Kerkonkoululle. Ei mitään sellaista, että opettajat tai oppilaat on etänä ihan tyhmä.”</p>
<p>Vaihtoehto 5 – ”UKK3.0”</p>	<p>Tehdään asioita eri tavalla, toiminnallisuus. Tukee sellaisia, jotka ovat aktiivisia oppilaita.</p>	<p>On oppilaita, jotka eivät tee ryhmätöissä yhtä lailla kuin muut. Saavatko he saman arvosana? Epäreilua, ärsyttävää. (Huom. Jokaisella oppilaalla oma tavoitetaulu ja projektikansio)</p>

	<p>Valinnaisuus laajenee, tulee uusia vaihtoehtoja.</p> <p>Koulu säilyisi, turvallinen ympäristö.</p> <p>Rautalammin kunnalle hyvä.</p> <p>Opettajien saatavuus.</p> <p>”Opettajia ei tarvitsi olla niin paljon eli säästyisi rahaa”.</p> <p>”Varmasti yhteishenki luokkien välillä paranisi”.</p> <p>Mahdollistaisi opetuksessa joustavuutta, jota toivottiin?</p> <p>”Yhden aineen oppisi monista näkökulmista”.</p> <p>Hyödynnetään ilmiöoppimista, hyödyt = ”ei tarvitse raahaa kirjoja eivätkä ne sitten häviä tai unohdu.”</p>	<p>Iso muutos, miten sopeutuu?</p> <p>Opettajien pitää osata käyttää laitteita ja opettaa eri tavalla.</p> <p>Laajat kokonaisuudet voivat hankaloittaa oppimista.</p> <p>Pidempään jatkuvassa laajassa projektissa keskittyminen voi olla hankalaa.</p> <p>Isommat oppilaat pohtivat, että etenkin pienemmille isot projektit, joissa pitää ottaa itse vastuuta, voivat olla hankalia.</p> <p>Liikaa valtaa itsellä? Jos tosi aikaisin joutuu valitsemaan, sulkeeko se tulevaisuudessa jotain pois? Entä jos oppilasta ei kiinnosta? (Huom. tavoitetaulu, opetussisällöt, osaamisen tavoitteet).</p> <p>Miten pärjää tulevaisuuden opinnoissa, jos opetustyylillä on peruskoulussa tosi erilainen.</p> <p>Entä jos projekti ei ole sopiva tapa oppia? Osa oppii esim. paremmin yksin tekemällä.</p> <p>Eri tasoisia oppilaita.</p> <p>Ei ole riittävästi tukea opettajilta.</p> <p>”Jos kaksi luokkaa olisi yhdessä niin toinen luokka saattaa keskittyä toisen luokan opetukseen”.</p> <p>”Ei hyvä, en osaa sanoa syytä”.</p> <p>”Joillekin helpompaa kuin kirjasta oppiminen”</p> <p>”Voi tulla aika iso porukka eli enemmän melua eli työrauha huononisi”.</p> <p>Ryhmätöistä: ”Olisi parempi tehdä yksinään, ettei tarvii höpötellä kaverin kanssa. Mutta on se ihan kivaa.”</p>
--	--	--

<p>Vaihtoehto 6 – Vain alakoulu kunnassa jatkaa, yläkoulu lakkaa.</p>	<p>Säästöjä.</p> <p>Matkalla voi tehdä kouluhommia. Bussilla matkustaminen voi olla kivaa.</p> <p>Kavereita, uusia ihmisiä.</p> <p>”Pääsisi muualle kuin Rautalammille”.</p> <p>Valinnaisuus lisääntyy.</p> <p>Enemmän tiloja, parempia tiloja?</p> <p>”Parempi opetus. Opettajat ei ehkä vaihtuisi koko aika, joka edistää oppimista. Arviointi ei olisi niin epäselvää”.</p> <p>”Saisi uusia kavereita, kun yläkoulu siirtyisi esim. Suonenjoelle”.</p> <p>Toinen koulu maksaisi kirjat, ruoat ym?</p>	<p>Koulumatka pitenis.</p> <p>Ihmiset ei halua muuttaa Rautalammille. Jos on jostain muualta muuttamassa, niin menee Suonenjoelle, kun siellä on yläkoulu.</p> <p>Kuljetuksista kuluja ja päästöjä, linjojen pitää kiertää paljon. Kuskit rasittuvat.</p> <p>Paljon tiloja käyttämättä Rautalammilla.</p> <p>Pitkät matkat. Entä Myhinpäästä ja muualta kauempaa tulevat?</p> <p>Bussimatka menee pelleilyyn.</p> <p>Miten jaksaa? Koulupäivät pitenevät, pitää herätä aikaisin, ei jaksaisi tehdä läksyjä, tylsää.</p> <p>Pitää odotella kyytejä.</p> <p>Jos on harrastuksia, ei ehdi ja jaksaa välttämättä harrastaa.</p> <p>Tekosyy olla menemättä kouluun, ”myöhästyin bussista”.</p> <p>Jos pitää mennä Suonenjoella, riittääkö siellä tilat ja koulut.</p> <p>Turvallisuuden tunne.</p> <p>”Yläkoululaisilla pitkät koulumatkat ja vapaa-aikaa jää vähemmän”.</p> <p>”Omalla kunnalla ei olisi enää yläastetta”.</p> <p>”Olisi enemmän ihmisiä eli yhteishenki huononisi”.</p> <p>”Kukaan ei jaksaa käydä koulua missään kauempana”.</p> <p>”Suonenjoelle matkustaminen haittoja on esim että ei pääse niin aikaisin kotiin ja pitää lähteä aikaisin kotoa.”</p>
---	--	--

		<p>”Jos jotkut menis kuopio yläkouluu, matka kestäis noin 1.20h+ kun ihmiset otetaan pysäkiltä. Joten matkaan menee noin 1.30h ja jos koulu alkaa yhteisält ja siel pitäs olla 10min enne koulun alkuu nii pysäkil pitäs olla jo joskus 7.10-7.30, ja kotii pääsee vast joskus vähä enne viittä nii mitäs järkeä siinäkin on.”</p>
--	--	--

YHTEENVETO

Yhteenvetoa oppilaiden toiveista & kehitysehdotuksista

Joustavuutta opiskeluun

Koulu voisi alkaa joskus myöhemmin/ eri aikaan eri päivinä.

Kouluun ei tarvitsisi mennä joka päivä.

Lyhyemmät tunnit, vapaatunteja, taukoja.

Joustavammat aikataulut harrastusten suhteen.

Pidempi välipala-aika.

Pidemmät välitunnit.

Oppimista vaikeuttavana asiana mainittiin muun muassa: ”pitkät päivät joissa on vaikka vain kuutta eri opiskelu ainetta eikä vaikka yhtään valinnaista.”

”Hitaampi tahti lukuaineissa (esim. ei kokeita heti sen jälkeen kun käytiin asia yhden kerran).”

”Miksi pitää käydä samat asiat läpi, jos jo osaa?”

Valinnaiset

Saisi itse päättää valinnaisen. Jos ei tule 10 oppilasta yhteen ryhmään, joutuu johonkin muuhun ryhmään, mitä ei ole valinnut.

Enemmän valinnaisia.

Toiveita valinnaisten suhteen: kielet (japani, ranska, kiina), liikunta, käsityö/askartelu.

Oppilaiden osallistaminen

Saisi enemmän päättää mitä tehdään.

Oppilaita kuunneltaisiin.

Saisi itse valita luokassa paikan. Huomioiden, että pitää keskittyä ja pysyä paikalla, muuten joutuu siirtymään tai käytävään.

Kouluruoka

Maistuvampaa kouluruokaa.

Osa toivoi kasvisruokaa vähemmän.

Välipala-automaatti (Välipalavälkällä ei saa käydä kaupassa).

Koulun tilat

Lisää viihtyvyyttä tiloihin.

Lisää väriä, tauluja, kasveja, säkkituoleja, sohvia, kivempi järjestys, paremmat pöydät ja tuolit luokkaan.

Taidetaulu, johon voisi piirtää.

Nurkka, jossa voisi käydä rauhoittumassa/ pitämässä taukoa.

Elokuvahuone.

Lämpimämmät luokat.

Hajusteettomuus.

Enemmän tasapainolautoja saataville.

Enemmän erilaisia tiloja ryhmätöiden ym. tekemiseen.

Välillä on ahdasta.

Parempi koulun piha

Tekemistä välitunneille.

Hämähäkkikeinu.

Kiipeilyteline, liukumäki.

Patja, jossa voisi painia.

Koripallokenttä, jalkapallokenttä, skeittihomma.

Toiminta, tekeminen

Lelu- ja herkkupäiviä useammin.

Eläimiä kouluun/ opetukseen: koirat, kissat, kanat, possut, hevoset, hamsterit.

Opetuksen toteuttaminen ulkona/ muualla kuin luokassa.

Toivottiin, että liikuntatunnit olisivat tytöillä ja pojilla erikseen.

Liikkatunteja tai kerhoja enemmän.

Opettajat ja opetus

Hyviä, osaavia ja ymmärtäviä opettajia arvostetaan.

Toiveena, että huomioidaan, että kaikki eivät opi samalla tavalla -> Erilaiset oppimistavat ja niiden hyödyntäminen.

”Ei kokoajan pelkkää paikalla istumista.”, ”Enemmän kaikke moni puolista opetusta”, ”Erilaisia oppimistapoja ja niiden hyödyntämistä”, ”Erilaiset koulupäivät”, ”Ei niin paljon kirjatehtäviä”.

”Ymmärrystä, että mekin olemme vain ihmisiä, että emme pysty kaikkeen”.

Toiset opettajat huomioivat oppilaiden mielipiteet ja tavoitteet paremmin kuin toiset.

”Opettajat ei vaan luulisi että kyllä se hyvin menee vaan auttaisi ja kysyisi miten asiat on.”

Sopivassa suhteessa kirjan ja läppärin käyttöä.

Tärkeät asiat ja vaihtoehtojen pohdinta

Tärkeimmät asiat koulussa lapsille ja nuorille ovat kaverit, hyvä ilmapiiri, hyvät opettajat, mieleiset oppitunnit ja opetustavat sekä toimivat koulun tilat.

Moni nuori toi esille, että nykyinen malli on paras, eli vaihtoehto 0, ”jatketaan ennallaan”, vaikka samalla usein myös tunnustettiin se, että jotakin tulisi tehdä, kun oppilaat vähenevät. Mahdollinen muutos jännittää, samalla tavalla kuin se aiheuttaa epävarmuuden tunteita myös aikuisissa. Tuttu tuntuu turvalliselta vaihtoehdolta. Tämä korostaa sitä, että jos jotain muutoksia tehdään, se on tehtävä edelleen prosessin aikana lapsia ja nuoria kuunnellen, heidän kanssaan keskustellen ja muutoksista ajoissa tiedottaen. Muutoksiin tarvitaan sopeutumisaikaa ja mahdollisuutta osallistua sekä tuoda esille omia ajatuksia ja huolia. Päätöksissä tulee huomioida myös lasten ja nuorten yhdenvertainen oikeus koulutukseen ja sivistykseen. Heille tulee tarjota yhdenvertaiset, riittävät edellytykset oppimiseen jatkossakin.

Moni Matti Lohen koulussa kannatti vaihtoehtoa 1, Kerkonjoen koulun lakkauttamista, jotta Matti Lohelle saadaan lisää oppilaita ja tilannetta helpotetaan, ainakin hetkeksi. Kerkonjoen koulussa koettiin oma koulu turvallisiksi ja tutuksi, koulu on osalle oppilaista lähellä. Isompaan kouluun siirtyminen voi jännittää.

Vaihtoehto 2, eli yhdysluokat aiheuttivat Matti Lohen koulun oppilaissa melko paljon vastustavia reaktioita, etenkin yläkoululaisilla. Luokkarajoja ylittävää opetusta olisi lisäksi vaihtoehdoissa 4 ja 5. Luokat vaikuttavat olevan melko erillään, esimerkiksi 7. ja 9.luokkalaisilla on Matti Lohen koululla omat ”nimetyt” aulat. Toisaalta yhteistyö eri luokka-asteiden välillä saattaisi myös vaikuttaa myönteisesti koulun ilmapiiriin. Kun on totuttu johonkin tiettyyn malliin, sen muuttaminen voi tuntua hankalalta ajatukselta. Kerkonjoen koululla yhdysluokka on tuttua, arkipäiväistä. Osalle Kerkonjoen koulun käyneistä oppilaista yhdysluokkaopetus oli sopinut, osa taas toi esille, että ei pitänyt yhdysluokkaopetuksesta, vaan pitää enemmän ikäryhmien mukaisesta jaosta.

Vaihtoehdosta 3, eli yhteiset opettajat usean kunnan alueella, mainintana huomio siitä, että opettajien siirtymissä saattoi oppilaiden mukaan olla lukion ja Matti Lohen koulun välillä jo viivettä. Tunnit saattavat alkaa myöhässä.

Vaihtoehdon 4 (nykyisellä rakenteella hybridisti useassa kunnassa toimiva koulu) osalta keskustelu keskittyi etäopetuksen toimivuuden pohdintaan. Vaihtoehdoissa mainitussa hybridiopetuksessa opetus voisi esimerkiksi tulla etälaitteen kautta muualta niin, että koulunkäynninohjaajia on kuitenkin luokassa avustamassa. Tai sitten niin, että opettaja on paikalla täällä Rautalammilla luokassa ja opetuksessa on etälaitteen kautta mukana luokka jostain toisen paikkakunnan koulusta. Harvalla oppilaalla oli vielä varsinaista kokemusta tämän kaltaisesta opetuksesta, vaikkakin korona-aikana etäopetuksesta oli kokemuksia. Huolta etäopetuksessa herätti esimerkiksi sellaiset asiat, että saako tarvitsemaansa apua, miten työrauha säilyy ja jaksako kuunnella/seurata näytöltä tulevaa opetusta. Tiettyjä aineita ei myöskään oppilaiden mukaan voi opettaa etänä. Etäopetuksen haasteet tulee huomioida vaihtoehtojen 4 ja 5 kohdalla.

Oman koulun lakkauttaminen ja koulun siirtyminen kauemmaksi herätti osassa oppilaita huolta (vaihtoehdot 1 ja 6). Pidemmät koulumatkat veisivät aikaa harrastuksilta ja muulta elämältä. Matkat myös voivat olla levottomia ja rasittavia. Lisäksi, kuten jo edellä mainittiin, uuteen ja mahdollisesti isompaan kouluun siirtyminen tuntuu osasta jännittävältä. Positiivisena asiana nykyisessä koulussa tuotiin esiin sen pieni koko. Pienessä koulussa nähtiin ympäristön olevan rauhallisempi ja turvallisempi sekä opettajilla olevan aikaa oppilaille. Toisaalta isompaan kouluun siirtymisen positiivisina puolina pohdittiin uusien kavereiden saamista sekä mahdollisesti parempia koulutiloja ja opetusta.

Vaihtoehto 5, eli niin kutsuttu ”UKK3.0” herätti paljon kysymyksiä ja pohdintaa. Vaihtoehto saattoi tuntua vielä vähän hankalalta käsittää, sillä aivan tarkkaa toteutuksen tapaa ei ole vielä saatavilla. Vaihtoehdossa oppikirja- ja luokka-astesidonnaisuuden sijaan painotettaisiin laajempien sisältökokonaisuuksien kautta oppimista. Tämä sai oppilaat pohtimaan, että laajat kokonaisuudet voivat olla osalle haastavia. Yleisesti pohdittiin myös vaihtoehdon vaikutuksia oppimiseen ja opetukseen (kts. tarkemmin Vaihtoehtojen vertailut otsikon alta). Lisäksi pohdittiin, että jos täytyy asettaa omia oppimistavoitteita, se voi olla osalle hankalaa. Toisaalta positiivista oli, että yhden aineen oppisi monista näkökulmista, opinnoissa olisi joustavuutta ja yhdessä tekeminen eri luokkien välillä voisi tuoda eri luokkien välille parempaa henkeä.

Vastauksista huomaa sen, miten erilaisia oppijoita on. Moni toi esille oppiaineita, joista piti tai joita puolestaan inhosi. Osa oppilaista toi esille, että tulisi huomioida erilaiset oppimistavat ja hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä. Tähän voisi uusia edellytyksiä luoda vaihtoehdot 2, 4 ja 5. Oppilaat kaipaavat **joustavuutta ja vapautta opintoihin**, jota voisivat tuoda ainakin vaihtoehdot 2, 4 ja 5, mutta mahdollisesti myös muissa vaihtoehdoissa. Lapset ja nuoret myös hyvin tunnistavat sen, että vapaampi opiskelu ei sovi kaikille. Tämä on huomattu esimerkiksi ryhmätöiden yhteydessä, jolloin osa ei tee omaa osuuttaan. Tämä on otettava huomioon vaihtoehdon 5 suunnittelussa.

Ryhmätöiden osalta oppilaiden arviot olivat vaihtelevia. Toisaalta niitä oli kiva tehdä, mutta osa tykkäsi enemmän tehdä hommia yksin, tai vain oman kaverin kanssa.

Myös **työrauha** nousi yhdeksi tärkeäksi tekijäksi ja se ei nykyisellään aina toteudu. Työrauhan toteutumiseen on kiinnitettävä huomiota kaikkien vaihtoehtojen kohdalla. **Oppimisympäristöjen**

osalta luokassa opiskelu koettiin hyväksi, mutta myös muiden ympäristöjen hyödyntämistä toivottiin, esimerkiksi käytävät, muut opetustilat ja koulun piha/ympäristö. Toisaalta esimerkiksi käytävällä työskentelyssä tunnistettiin sitä ongelmaa, että kaikki eivät tällöin välttämättä tee tasavertaisesti tehtäviä.

Oppilaat pohtivat myös **digilaitteiden käyttöä opetuksessa**. Osa toivoi vähemmän kirjojen käyttöä ja oppilaat myös saattoivat vastustaa esimerkiksi kännykkäparkkeja. Mutta yleisesti ottaen mielipide vaikutti olevan, että digilaitteita on kiva käyttää osana opetusta, että tulee olla sopivassa suhteessa kirjan ja läppäriin/ muun digilaitteen käyttöä. Digilaitteiden käytön pohdinta ja huomiointi opetuksessa koskee kaikkia vaihtoehtoja.

Kaverisuhteiden mahdollistaminen ja vertaiskokemukset on otettava huomioon kaikkien ratkaisuvaihtoehtojen osalta. Jos koulu ja luokat ovat jatkoon kovin pieniä, se voi vaikeuttaa kaverisuhteiden muodostamista ja voi olla hankala löytää itselle sopivia kavereita. Toisaalta pieni koulu nähtiin turvallisena paikkana, jossa opettajilla on oppilaille enemmän aikaa. **Hyvä ilmapiiri ja turvallisuus** mainittiin useammassa yhteydessä tärkeäksi asiaksi koulussa. Kenenkään ei tulisi jäädä yksin, ketään ei tulisi kiusata. Nämä tulee huomioida kaikkien vaihtoehtojen kohdalla.

Valinnaisten osalta kaivataan vapautta valita omien mielenkiinnon kohteiden mukaisesti ja toivottiin myös uusia vaihtoehtoja. Tähän voitaisiin mahdollisesti vaikuttaa vaihtoehtojen 2, 3, 4, 5 ja 6 kautta. Vaihtoehto 6, eli vain alakoulu jatkaa, voisi tuoda valinnaisuutta lisää vain yläkoululaisille, jotka siirtyisivät isompaan kouluun.

Tilojen toimivuus ja viihtyvyys tulee ottaa huomioon kaikissa vaihtoehdoissa jatkossakin. Tilojen käyttö ja kehitys on mahdollista jatkossa kaikissa vaihtoehdoissa, mutta jos jatketaan ennallaan, on uhkana, että tiloja jää tyhjäksi/käyttämättä. Samoin tilojen käytön ongelmia tulisi ainakin vaihtoehdoissa 1 ja 6. Toisaalta jos taloudellinen tilanne kohenee, tällöin tilojen toimivuuden ja viihtyvyyden edistämiseen voi olla parempia edellytyksiä.

Hyviä, osaavia ja ymmärtäviä opettajia arvostettiin. Osaavien opettajien saatavuudessa ja opetusvelvollisuuksien täyttymisessä tulee olemaan kasvavia haasteita oppilasmäärien vähentyessä. Tämä on huomioitava etenkin vaihtoehtojen 0, 1 ja 6 kohdalla. Ratkaisuja tähän voisivat tuoda vaihtoehdot 2, 3, 4 ja 5.

Raportin koonti: Minna Raatikainen

Lisätietoa aiheesta: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Matti Vanttinen, matti.vanttinen@rautalampi.fi